VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Remissyttrande
Datum 2026-09-23
Diarienummer MRU 2026-00344
KN2026/01456

Elin Kronqvist, Klimat- och näringslivsdepartementet

Remissyttrande om SMHIs rapport Översyn av förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete

Sammanfattning

Västra Götalandsregionen tillstyrker inriktningen att stärka och bredda det nationella klimatanpassningsarbetet, och är positiva till att förslaget innebär en tydligare ansvarsfördelning men det finns fortfarande otydligheter och det skulle vara önskvärt med tydligare långsiktiga former för regional medverkan och bättre förutsättningar för genomförande och finansiering.

Västra Götalandsregionen anser att klimatanpassningens roll i regional utveckling, samhällsplanering och hälso- och sjukvård kan förtydligas i den fortsatta beredningen. Samt hur genomförande och investeringar ska finansieras och följas upp, samt hur naturbaserade lösningar och biologisk mångfald ska integreras i regionala klimatanpassningsprioriteringar.

Västra Götalandsregionen välkomnar att regionerna tydligare lyfts fram som betydelsefulla aktörer i det regionala klimatanpassningsarbetet och att länsstyrelsernas uppdrag föreslås breddas till att omfatta samverkan med och stöd till regioner och andra berörda aktörer. Förändringen kan stärka den regionala samordningen och skapa bättre kopplingar mellan statliga kunskapsunderlag och regionalt genomförande.

Postadress: Regionens hus 462 80 Vänersborg
Besöksadress: Residensgatan 16H 462 33 Vänersborg
Telefon: 010-441 00 00
E-post: miljo-och.regionutvecklingsnamnd@vgregion.se
Webbplats: www.vgregion.se

Det är positivt att regionernas ansvar för klimatanpassning av hälso- och sjukvård förtydligas, men det finns behov av att skapa ytterligare tydlighet och stöd för en likvärdigt utformande av klimatanpassningen mellan regioner.

Samtidigt lämnar förslaget centrala frågor obesvarade. Det framgår inte tillräckligt tydligt vad länsstyrelsens stöd ska omfatta, vilket ansvar regionen förväntas ta eller hur ansvarsfördelningen mellan nationella myndigheter, länsstyrelser, regioner och kommuner ska fungera i praktiken. Otydligheten kan leda till skilda tolkningar mellan län, dubbelarbete och att viktiga frågor inte omhändertas.

Västra Götalandsregionen anser därför att den fortsatta beredningen bör klargöra ansvar, mandat, stödformer och förväntade resultat för respektive aktör. Det behöver även framgå hur nationella expertmyndigheters kunskapsstöd ska nå regionala och lokala aktörer och hur återkoppling från regioner och kommuner ska tas till vara i den nationella styrningen.

Regionernas roll och förutsättningar

Regionerna har ansvar och uppgifter som är direkt berörda av ett förändrat klimat, bland annat inom hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, regional utveckling, infrastrukturplanering, kompetensförsörjning och stöd till näringslivets omställning. Om regionerna förväntas ta en mer aktiv roll behöver denna roll ges en långsiktig och tydlig grund.

Västra Götalandsregionen anser att regeringen bör överväga hur regionernas medverkan kan tydliggöras. Regionerna agerar i många fall som motor för regional samverkan inom många olika områden och tvärsektoriellt, och denna förmåga kan bidra till att samverkan kan ske även i klimatanpassningsområdet i högre grad. Nya eller utökade förväntningar bör förenas med finansiering och möjlighet att bygga varaktig kompetens, annars finns en risk att kapaciteten blir projektberoende och varierar kraftigt mellan regionerna.

Klimatanpassning som del av regional utveckling

Klimatanpassning bör inte avgränsas till miljöarbete, krisberedskap eller enskilda myndigheters interna riskhantering. Klimatrisker påverkar förutsättningarna för bostadsförsörjning, transportinfrastruktur, energisystem, vattenförsörjning, livsmedelsproduktion, näringsliv, kompetensförsörjning och attraktiva

livsmiljöer. Dessa samband behöver synliggöras tydligare i den fortsatta utformningen av styrningen.

Västra Götalandsregionen anser att statliga kunskapsunderlag och länsstyrelsernas samordning bör utformas så att klimatanpassning kan integreras i regionala utvecklingsstrategier, regional transportinfrastrukturplanering och andra relevanta regionala processer. Stödet behöver vara sektorsövergripande och möjliggöra prioritering mellan åtgärder som berör flera samhällsområden samtidigt.

De aktuella förslagen kan förbättra analys, målformulering och samordning, men styrningen behöver i högre grad stödja faktiskt genomförande. Många åtgärder genomförs av kommuner, fastighetsägare och företag. Det behövs därför former för gemensam prioritering, genomförande och uppföljning, inte enbart krav på ytterligare analyser och planer.
Finansieringsfrågan behöver behandlas tydligare. Klimatanpassning kräver både långsiktig verksamhetsutveckling och investeringar i exempelvis robust hälso- och sjukvård, transportinfrastruktur, vattenförsörjning bebyggd miljö och naturbaserade lösningar. Staten bör redovisa hur ökande krav på regional samverkan och genomförande ska finansieras samt hur befintliga stöd kan samordnas och göras mer förutsägbara.

Hälsa och sjukvård

Regionernas ansvar som huvudmän för hälso- och sjukvården behöver få större tyngd. Ett förändrat klimat påverkar både befolkningens hälsa och vårdens egen kontinuitet genom bland annat värme, översvämning, förändrade smittmönster, nya patogener, störningar i försörjningskedjor och ökad belastning vid extrema väderhändelser

Västra Götalandsregionen anser att det nationella och regionala klimatanpassningsarbetet bör omfatta gemensamma metoder och kunskapsunderlag för hälsoriskbedömningar, beredskap i vårdverksamheter och klimatanpassning av vårdfastigheter. Ansvarsfördelningen mellan folkhälsomyndigheten, socialstyrelsen, länsstyrelser och regioner bör beskrivas tydligare.

Naturbaserade lösningar bör ges en tydligare plats i genomförandet. Restaurerade våtmarker, fungerande grön och blå infrastruktur, urbana grönytor och robusta ekosystem kan minska risker kopplade till värme, torka, skyfall, översvämning och erosion samtidigt som de kan bidra till biologisk mångfald, vattenkvalitet och attraktiva livsmiljöer.
Utifrån ett One Health-perspektiv behöver klimatanpassningsarbetet tydligare utgå från sambanden mellan människors hälsa, djurs hälsa och ekosystemens tillstånd. Ett förändrat klimat kan förstärka risker kopplade till smittspridning, värmestress, vattenkvalitet, livsmedelsförsörjning och försämrade livsmiljöer. Naturbaserade lösningar bör därför inte enbart betraktas som tekniska åtgärder för att hantera enskilda klimatrisker, utan betraktas som investeringar i ekosystemhälsa och samhällsresiliens.

Västra Götalandsregionen anser att länsstyrelsernas stödjande uppdrag och de nationella expertmyndigheternas kunskapsstöd bör främja ekosystembaserad klimatanpassning och samordning med arbetet enligt EU:s restaureringsförordning och regional grön infrastruktur. Metoder för att bedöma kostnader, nyttor, målkonflikter och långsiktig förvaltning behöver utvecklas så att naturbaserade lösningar kan jämföras med och kombineras med tekniska åtgärder.

Miljö- och regionutvecklingsnämnden
Västra Götalandsregionen

Madeleine Jonsson
Ordförande miljö och regionutvecklingsnämnden

Gustaf Zettergren
Chef forskning, omställning och kompetens